

Определены пути оптимизации системы расселения Закарпатской области: усовершенствовать систему сельского расселения (финансовая поддержка, сохранение и развитие малых сельских поселений, улучшение жизненного уровня сельского населения, улучшение инфраструктуры, изменение статуса крупных сел с промышленной деятельностью категорию поселков городского типа); усовершенствовать систему городского расселения (изменение статуса некоторых поселков городского типа на категорию городов, укрепление экономической базы малых городов и поселков городского типа, управляемое развитие крупнейших городов - Ужгород, Мукачево, Хуст) осуществить организационно-управленческую трансформацию (административно-территориальную реформу) с формированием объединенных территориальных громад.

Отмечено, что учитывать влияния направлений трансформации системы расселения Закарпатской области необходимо для определения главных проблем и перспектив развития населенных пунктов и оптимизации государственной регуляторной политики в сфере расселения. Новая административно-территориальная реформа в Украине становится важным фактором трансформации региональных систем расселения.

Ключевые слова: система расселения, поселения, трансформация системы расселения, факторы трансформации, направления трансформации.

Abstract:

Kachaylo M., Vlach M. FACTORS AND APPROACHES OF THE TRANSFORMATION OF THE DISTRIBUTION SYSTEM OF THE REGION IN MODERN CONDITIONS (USING AN EXAMPLE OF THE TRANSCARPATHIAN REGION)

The article clarifies the essence of the resettlement transformation; the factors that determine the transformational processes of the settlement system of the Transcarpathian region are analyzed. These factors are geographic location, natural geographic, ecological, demographic, ethnic, socio-geographical, administrative and management. The main directions of transformation at the regional level were identified: change of the human potential of the settlement; shifts in the structure of resettlement; functional re-profiling of settlements; rebalancing of intra-system industrial-economic, infrastructure and social linkages; decrease in the level and quality of life of the population; change of the settlements' status; formation of new administrative units – united territorial communities.

The ways of optimization of the settlement system of the Transcarpathian region are determined. We may highlight the followings: to improve the system of rural settlement (financial support, preservation and development of small rural settlements, improvement of living standards of rural population, infrastructure improvement, change of the status of large villages with industrial activity in the category of urban-type settlements). It is also essential to improve the system of urban settlement (the change of the status of some urban-type settlements into the category of cities, strengthening the economic base of small towns and urban-type settlements, the managed development of the largest towns – Uzhhorod, Mukachevo, Khust) and to carry out organizational and managerial transformation (administrative-territorial reform) with the formation of united territorial communities.

It is pointed out that taking into account the influence of the directions of settlement system transformation of the Transcarpathian region is necessary for determining the main problems and prospects of the settlements' development. Moreover, it is essential for optimizing the state regulatory policy concerning the resettlement. The new administrative-territorial reform in Ukraine is becoming an important factor in the transformation of regional resettlement systems.

Key words: settlement system, resettlement, settlement system transformation, transformation factors, directions of transformation.

Надійшла 21.11.2017р.

УДК 911.3

Віктор ГРУШКА, Наталія ГОРОЖАНКІНА

ГЕОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ (ЗА ПЕРІОД 2012-2016 РР.)

Проведено аналіз випуску видавничої продукції за територіальною ознакою, проаналізовано випуск книжкових видань суб'єктами видавничої діяльності, розглянуто та проаналізовано статистичні дані щодо випуску продукції, а саме: випуск книг та брошур за тематичними розділами, за цільовими призначенням, за укрупненими тематичними розділами за період 2012-2016 рр.

Ключові слова: видавнича справа, видавнича продукція, друковані видання, регіони України.

Актуальність теми дослідження. Видавнича справа є вагомим елементом культурного життя суспільства, адже продукція цієї галузі впливає на духовність та культурний розвиток кожного народу. Інформаційні, наукові, освітні та культурні потреби суспільства, а також сприяння розвитку продуктивних сил і формуванню ринкових відносин у регіонах країни задовольняє продукція видавничої галузі. Саме

тому актуальним є проведення аналізу сучасного стану видавничої справи в Україні за останні роки.

Огляд попередніх результатів наукових досліджень. Історія українського книговидавництва і книгорозповсюдження, проблеми їхнього розвитку висвітлюються у наукових публікаціях. Відомі загальні дослідження складових видавничої справи таких вчених, як

М. Масловатий, В. Шпак, М. Тимошик, О. Афонін, Н. Петрова, Н. Назарова, Н. Зелінська, Л. Швайка, Б. Дурняк, А. Штангрет, О. Мельников, Я. Угрин, І. Копистинська та інші.

Постановка мети наукового дослідження. Метою наукового дослідження є проведення географічного аналізу видавничої справи в Україні шляхом детального дослідження випуску видавничої продукції за територіальною ознакою, книжкових видань суб'єктами видавничої діяльності, випуску книг та брошур за тематичними розділами, за цільовими призначенням та укрупненими тематичними розділами.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі українського державотворення відбувається стійкий розвиток періодичних друкованих засобів масової інформації: газет і журналів, зокрема глянцевих, що відповідає світовій тенденції: попри фінансову кризу, глобальний наклад газет зріс у 2012-2016 рр. на 1,3%. Щоденні газети читають 1,9 млрд. осіб, на багатьох ринках, зокрема в країнах Європи, платні газети охоплюють 70% дорослого населення, стрімко зростає кількість щоденних безплатних газет, їх питома вага досягає 23%. Але в Україні тільки 15% з понад 30 тис. зареєстрованих друкованих видань поступають до типографії, решта існують номінально [6].

Дослідження стану видавничої справи в Україні ґрунтується на офіційних даних Державного комітету статистики України, Державного комітету телебачення та радіомовлення України, Державної наукової установи «Книжкової палати України ім. І. Федорова».

При аналізі кількості видань та тиражу книг і брошур за період 2012-2016 рр. з'ясовано, що кількість видань знаходиться біля показника 20 тис. друкованих одиниць (друк. од), лише у 2013 р. цей показник дорівнював 26 тис. друк. од. В той час показник тиражу зазнав свого мінімуму у 2015 р., коли становив близько 36,5 тис. прим., зменшившись у 1,7 рази в порівнянні з 2012 р. (рис. 1).

При проведенні аналізу випуску видавничої продукції за територіальною ознакою виділено п'ять основних центрів за випуском книг і брошур. На першому місці знаходиться Харківська область, другому – Львівська, третьому – Тернопільська, четвертому – Одеська, п'ятому – Дніпропетровська. Зазначимо, що у м. Київ, випуск видавничої продукції в 1,1 рази менший, ніж у Харківській області.

До регіонів, в яких кількість видань є

найменшою відносяться Луганська область (частина якої з 2014 року є окупованою військами Російської Федерації), Миколаївська, Київська, Житомирська, тут на рік випускають до сотні одиниць видавничої книжкової та періодичної продукції.

Лідером з випуску видавничої продукції протягом періоду існування незалежної України був і залишається м. Київ, тут щорічно випускають близько 20 тисяч видів друкованих видань.

Нами розраховано коефіцієнт тиражу примірників друкованих видань на 100 тис. осіб станом на 2012 р., 2014 р., 2016 р., і з'ясовано, що найвищі показники спостерігаються у м. Київ, Харківській, Тернопільській, Львівській та Волинській областях, а найменші – Херсонській, Миколаївській, Кіровоградській, Рівненській, Житомирській, Вінницькій областях (рис. 2).

Згідно оброблених статистичних даних в середньому на одну людину в країні припадає 1 роздрукований примірник на рік, найбільша кількість їх припадає на Харківську область – 10 примірників на людину, найменша – у Херсонській – 0,07 друкованих примірників на людину. Помітно зменшилась кількість друкованих видань за останні роки у північних і центральних областях – Житомирській, Рівненській, Полтавській, Черкаській.

Традиційно кількість друкованих видань в Україні більше в тих областях, де знаходяться потужні наукові школи або активні літературні спілки (Харків, Київ, Львів, Чернівці, Одеса).

Проаналізовано випуск книжкових видань суб'єктами видавничої діяльності за такими показниками як кількість видань за назвами; кількість видань за тиражами та виокремлено провідні українські видавництва в переліку Топ-5, тираж яких складає більше 100 тис. примірників друкованої продукції.

Лідером завжди був суб'єкт видавничої діяльності – Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля». Як за кількістю видань за назвами, так і за кількістю видань за тиражами.

Нами розраховано коефіцієнт кількості об'єктів роздрібною торгівлі на 100 тис. чоловік у 2016 р. Встановлено, що найбільше припадає книжкової продукції Тернопільській та Хмельницькій областях, а найменше – Кіровоградській, Сумській, Івано-Франківській, Львівській та Закарпатській областях.

Простежено, що найбільша кількість книг та брошур за тиражами була виготовлена в 2012 р. – 62120,5 тис. примірників, що на 12% та 27% більше ніж в 2014 та 2016 рр. відповідно. Таку динаміку можна назвати негатив-

ною тенденцією книговидання і скороченням середніх тиражів одного видання, і пояснити

закриттям видавництв, що були розташовані на непідконтрольній Україні території.

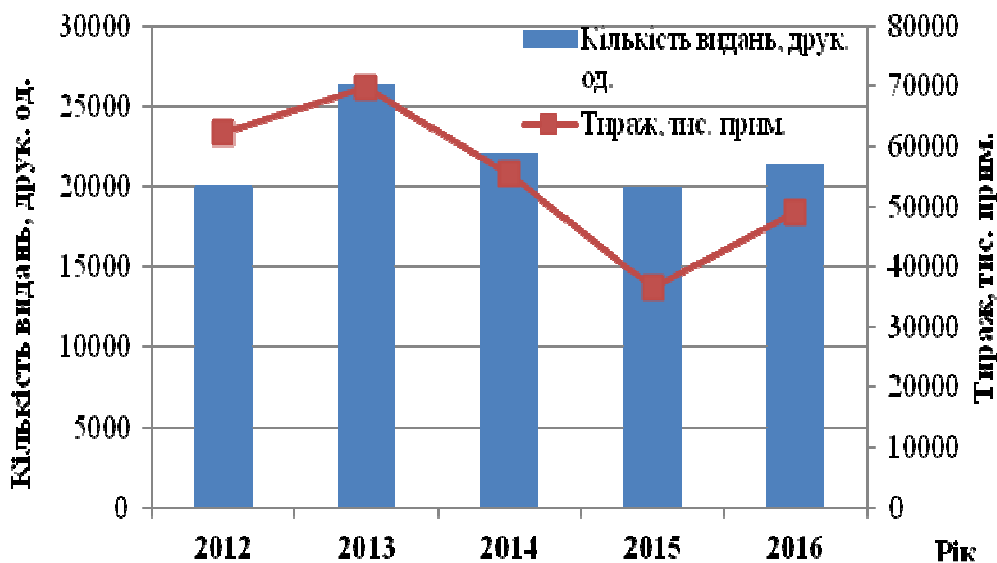

Рис. 1 Кількість видань та тиражу книг і брошур за період 2012-2016 рр. (складено авторами за даними [1-5])

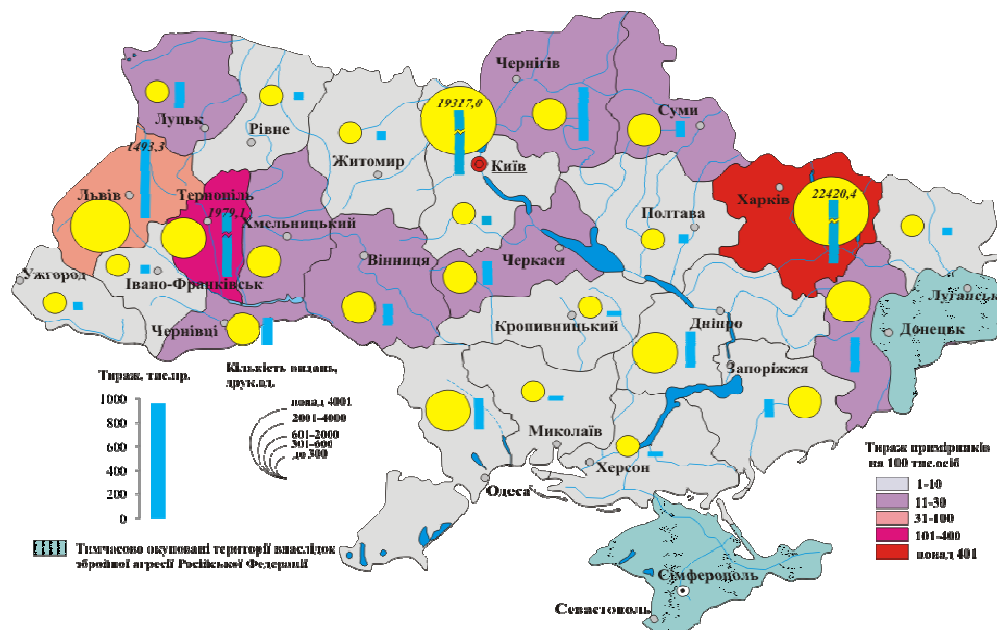

Рис. 2 Випуск друкованих видань у регіонах України станом на 2016 р. (складено авторами за даними [5])

Найбільша кількість видань за назвами була в 2014 р. – 2532 од., це на 0,4% більше ніж у 2012 р. та на 10,5% порівняно з 2016 р. Таку ситуацію можна пояснити зростанням кількості видань за цільовим призначенням, яке відбулося за рахунок нормативних, виробничо-практичних, офіційних, наукових і релігійних видань, а також видань для організації дозвілля.

Розглянуто випуск книг та брошур за тематичними розділами. Встановлено, що лідером за кількістю видань є політична та

соціально-економічна тематики. Даній темі у 2016 р. було присвячено 23% усіх видань країни. Це загальносвітова тенденція, властива західноєвропейським демократичним країнам. На фоні збільшення різноманіття видань цього профілю відчутно збільшилася і їх кількість, це зумовлено попитом на такого роду літературу, зокрема періодичні популярні видання (журнали «Фокус», «Кореспондент», «Форбс» та ін., та політичний аналітик «Урядовий кур'єр»). На другому місці за кількістю видань, присвячених одній тематиці, знаходяться

освітньо-культурні видання. У 2016 р. в порівнянні з 2012 р. їх кількість збільшилася у 2 рази. Трохи меншими темпами збільшується кількість видань медичної тематики. Цьому значною мірою сприяло політичне реформування в освітній галузі. Третє місце за кількістю видань посідає тематичний розділ, що присвячений художній літературі та фольклору., четверте місце посідає технічна література, а на п'ятому – дитяча література (рис. 3).

За тиражем друкованих видань за тематикою лідирує література з освіти і культури. Вона майже становить 41% від загальної кількості друкованих видань за період 2012-2016 рр. Найвищого тиражу було досягнуто в 2015-2016 рр., це можна пояснити тим, що велика кількість абітурієнтів вступала до ВНЗ, в тому числі з окупованих територій, й потребувала освітні видання літератури для підготовки.

На другому місці література політична і соціально-економічна, тираж якої становить 14,8% від загального, а література художня та фольклор посідає третє місце з тиражем 14,6%

від загального. Видання інших тематик поки не змогли досягти таких показників.

Нами було проаналізовано випуск книг та брошур за цільовими призначенням. Встановлено, що лідером за кількістю друкованих видань є навчальні та методичні видання, до яких відносять підручники, початкові посібники, хрестоматії, словники, енциклопедії, тощо. Їх частка становить близько 34% від загальної кількості видань. Зазначимо, що у 2016 р. тираж цих видань зменшився на 2,6%, порівняно з 2012 р. На популярність кількості навчальної літератури частково вплинула реорганізація освітнього процесу. Така тенденція може свідчити про збільшення і зменшення попиту на видання відповідних напрямків.

На другому місці за тиражем знаходяться наукові видання (періодичне або продовжуване видання, у яких можуть публікуватися результати дисертаційних досліджень), їх частка становить близько 21% від загального обсягу друкованих одиниць і майже не змінювалась за період 2012-2016 рр. Але слід зазначити, що тираж цих видань зменшився на 28,5%.

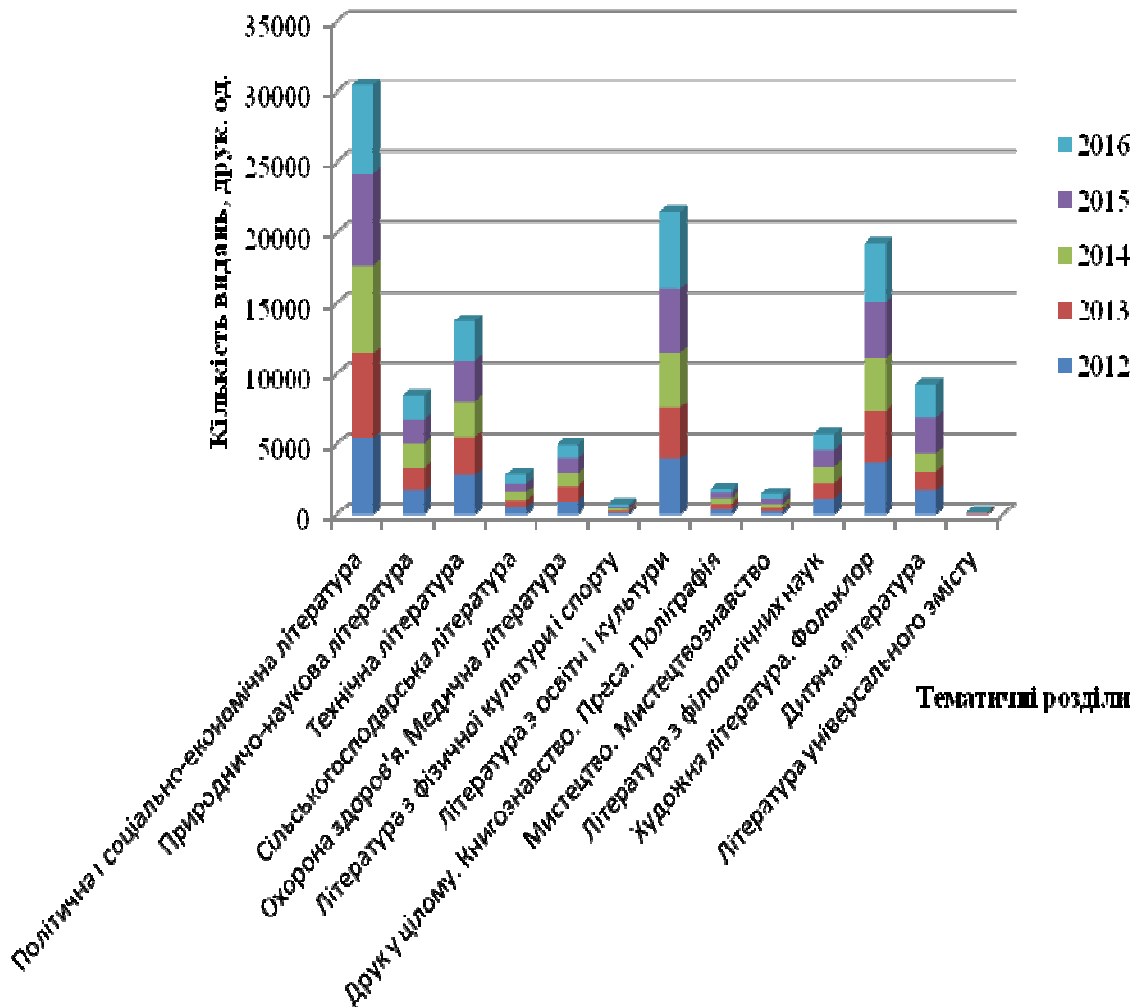

Рис. 3 Кількість видань за тематикою за період 2012-2016 рр. (складено авторами за даними [1-5])

Третє місце посідають літературно-художні видання (видання, що об'єднують усі твори художньої літератури, різноманітні за жанрами, часом і місцем їх появи у світ), їх частка становить близько 16% від загального обсягу друківаних одиниць. Станом на 2016 р. їх тираж зменшився на 13,0% порівняно з 2012 р.

Четверте місце посідають видання для дітей та юнацтва, їх частка становить близько 8% від загального обсягу друківаних одиниць. Цей показник характерний для періоду 2014-2016 рр. У перші два роки дослідження він був вищим. За п'ять років, що досліджуються, кількість видань зменшилась на 36,3%, в той час тираж також зменшився майже вдвічі – на 47,4%.

На п'ятому місці знаходяться науково-популярні видання, їх частка становить близько 6% від загального обсягу друківаних одиниць. За досліджуваний період часу кількість видань зменшилась на 17%, в той час як тираж збільшився на 16%. Це можна пояснити їх основною метою – спростувати або пояснити явища науки й природи, які можуть зацікавити широкий загал читачів, якими часто можуть бути звичайні люди, що не мають відповідних знань у цій проблемі. Легкодоступний стиль написання значно спрощує сприйняття тексту широкими масами населення.

Проаналізовано випуск книг і брошур за укрупненими тематичними розділами. Встановлено, що лідером за кількістю випуску книг і брошур є тематичний розділ з політичної і соціально-економічної літератури. За період 2012-2016 рр. кількість видань зменшилась на 25%, в той же час зменшився і тираж цих видань на 32,5%.

Друге місце посідає література з освіти і культури, кількість видань якої збільшилась на 10%, тираж зазнав збільшення обертів на 1,5%.

На третьому місці знаходяться видання з художньої літератури та фольклору. За проміжок часу, що досліджувався, кількість видань та тираж зменшилися на 6% та 13% відповідно.

Четверте місце посів тематичний розділ, що присвячений виданням технічної літератури, кількість видань з якої зменшилась на 19,6%, а тираж навпаки збільшився на 85%.

На п'ятому місці розташований тематичний розділ з дитячої літератури. За період 2012-2016 рр. кількість видань та тираж зменшилися на 36% та 47,4% відповідно.

Результати, що були отримані, можемо пояснити військовими діями в країні, зростанням цін на самі книги, збільшенням частки Інтернету під час скачування та читанні книг у електронному вигляді, стагнацією книговидавничої галузі та закриттям багатьох роздрібних магазинів за останні кризові роки.

Висновки. Дане дослідження дозволило провести територіальну та часову диференціацію основних показників видавничої справи в Україні. Найбільшу кількість друківаних видань було випущено в 2012 році. За весь досліджуваний період лідером з випуску видавничої продукції є столиця України – м. Київ. Найвищі показники випуску друківаних видань спостерігаються також у Харківській, Тернопільській, Львівській та Волинській областях, а найменші – Херсонській, Миколаївській, Кіровоградській, Рівненській, Житомирській, Вінницькій областях. Найбільша кількість друківаних видань за тематикою припадає на літературу освітньої і культурної спрямованості. На другому місці знаходиться література політична і соціально-економічна, тираж якої становить 14,8% від загального, а художня література та фольклор посідають третє місце з тиражем 14,6% від загального.

Література:

1. Випуск видавничої продукції в Україні в 2012 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrbook.net/statistika/statistika_2012.htm
2. Випуск видавничої продукції в Україні в 2013 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrbook.net/statistika/statistika_2013.htm
3. Випуск видавничої продукції в Україні в 2014 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrbook.net/statistika/statistika_2014.htm
4. Випуск видавничої продукції в Україні в 2015 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrbook.net/statistika/statistika_2015.htm
5. Випуск видавничої продукції в Україні в 2016 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrbook.net/statistika/statistika_2016.htm
6. Інноваційний розвиток видавничо-поліграфічного комплексу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/14190/1/13_8589_Vis_725_Ekonomika.pdf

References:

1. Vypusk vydavnychoyi produktsiyi v Ukraini v 2012 rotsi [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.ukrbook.net/statistika/statistika_2012.htm
2. Vypusk vydavnychoyi produktsiyi v Ukraini v 2013 rotsi [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.ukrbook.net/statistika/statistika_2013.htm
3. Vypusk vydavnychoyi produktsiyi v Ukraini v 2014 rotsi [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.ukrbook.net/statistika/statistika_2014.htm

4. Vypusk vydavnychoyi produktsiyi v Ukraini v 2015 rotsi [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.ukrbook.net/statistika/statistika_2015.htm
5. Vypusk vydavnychoyi produktsiyi v Ukraini v 2016 rotsi [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.ukrbook.net/statistika/statistika_2016.htm
6. Innovatsiynyy rozvytok vydavnycho-polihrafichnoho kompleksu [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/14190/1/13_8589_Vis_725_Ekonomika.pdf

Аннотация:

Виктор ГРУШКА, Наталья ГОРОЖАНКИНА. ГЕОГРАФИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ИЗДАТЕЛЬСКОГО ДЕЛА В УКРАИНЕ (ЗА ПЕРИОД 2012-2016 ГГ.)

Издательское дело является весомым элементом культурной жизни общества, ведь продукция этой отрасли влияет на духовность и культурное развитие каждого народа. Информационные, научные, образовательные и культурные потребности общества, а также содействие развитию производительных сил и формированию рыночных отношений в регионах страны удовлетворяет продукция издательской отрасли.

На современном этапе украинской государственности происходит устойчивое развитие периодических печатных средств массовой информации: газет и журналов, в том числе глянцевого, что соответствует мировой тенденции. Несмотря на финансовый кризис, глобальный тираж газет вырос в 2012-2016 гг. на 1,3%. Ежедневные газеты читают 1.9 млрд. человек, на многих рынках, в частности в странах Европы, платные газеты охватывают 70% взрослого населения, стремительно растет количество ежедневных бесплатных газет, их удельный вес достигает 23%. Но в Украине только 15% из более 30 тыс. зарегистрированных печатных изданий доходят до типографий, остальные существуют номинально.

При проведении анализа выпуска издательской продукции по территориальному признаку выделено пять основных центров по выпуску книг и брошюр. На первом месте находится Харьковская область, на втором – Львовская, на третьем – Тернопольская, четвертом – Одесская, пятом – Днепропетровская. Отметим, что в Киеве выпуск издательской продукции в 1,1 раза меньше, чем в Харьковской области.

К регионам, в которых количество изданий является наименьшим относится Луганская область (часть которой с 2014 года является оккупированной войсками Российской Федерации), Николаевская, Киевская, Житомирская области, здесь в год выпускают до сотни единиц издательской книжной и периодической продукции.

Лидером по выпуску издательской продукции в течение периода существования независимой Украины был и остается г. Киев, здесь ежегодно выпускают около 20 тыс. видов печатных изданий.

Также высокие показатели наблюдаются в Харьковской, Тернопольской, Львовской и Волынской областях, а наименьшие – Херсонской, Николаевской, Кировоградской, Ровенской, Житомирской, Винницкой областях.

Проанализирован выпуск книжных изданий субъектами издательской деятельности по таким показателям как количество изданий по названиям; количество изданий по тиражам и выделены ведущие украинские издательства в перечне Топ-5, тираж которых составляет более 100 тыс. экземпляров печатной продукции.

Абсолютным лидером (за весь период исследования) является субъект издательской деятельности – Книжный Клуб «Клуб Семейного Досуга». Как по количеству изданий по названиям, так и по количеству изданий по тиражам.

Рассмотрен выпуск книг и брошюр по тематическим разделам. Определено, что лидером по количеству изданий являются политическая и социально-экономическая тематики. Данным темам в 2016 году было посвящено 23% всех изданий страны. Это общемировая тенденция, свойственная западноевропейским демократическим странам. На фоне увеличения многообразия изданий этого профиля ощутило увеличилось и их количество, это обусловлено спросом на такого рода литературу, в частности на периодические популярные издания (журналы «Фокус», «Корреспондент», «Форбс» и др., а также политический аналитик «Урядовый курьер»).

Ключевые слова: издательское дело, издательская продукция, печатные издания, регионы Украины.

Abstract:

Victor GRUSHKA, Natalia GOROZHANKINA. GEOGRAPHICAL ANALYSIS OF PUBLISHING INDICATORS IN UKRAINE (FOR THE PERIOD 2012-2016)

Publishing is a significant element of the cultural life of society. The products of this branch affect the spirituality and cultural development of each people. The products of the publishing industry meet the information, scientific, educational and cultural needs of society and promote the development of productive forces and the formation of market relations in the regions of the country.

At the present stage of the Ukrainian statehood there is a steady development of periodical printed media: newspapers and magazines, including glossy ones, which corresponds to the world trend. Despite the financial crisis, the global newspaper circulation increased in the 2012-2016 years by 1.3%. The daily newspapers are read by 1.9 billion people, in many markets, particularly in Europe, paid newspapers cover 70% of the adult population, the number of daily free newspapers is growing rapidly, and their share is 23%. But in Ukraine, only 15% of the more than 30 thousand registered prints reach the printers, the rest exist nominally.

Five main centers for the production of books and brochures are identified in the analysis of the output of publishing products according to their geographical location. The Kharkov region is on the first place, on the second –

Lviv, on the third – Ternopil, on the fourth – Odessa, on the fifth – Dnipropetrovsk. It should be noted that in Kiev publishing output is 1.1 times less than in the Kharkiv region.

The regions where the number of publications is the least is Lugansk region (part of which since 2014 is the occupied troops of the Russian Federation), Nikolaev, Kiev, Zhytomyr regions, here a year produce up to a hundred units of publishing books and periodicals.

The leader in publishing production during the period of existence of independent Ukraine was and remains Kiev, here annually produce about 20 thousand kinds of printed editions.

Also high rates observed in Kharkiv, Ternopil, Lviv and Volyn regions, while the lowest – in Kherson, Mykolayiv, Kirovohrad, Rivne, Zhytomyr, Vinnytsia regions.

The publication of books by publishing entities was analyzed by such indicators as the number of publications by name, the number of editions in circulation and the leading Ukrainian publishers in the list of Top-5, with a circulation of more than 100 thousand copies of printed products.

Absolute leader (for the whole period of research) is the subject of publishing activity – the Book Club «Family Leisure Club» by the number of publications by the names and by the number of editions in print runs.

The publication of books and brochures on thematic sections is considered. It is determined that the leader in the number of publications is political and socio-economic topics. 23 % of all editions of the country were devoted to these topics in 2016. This is a worldwide trend characteristic of Western European democratic countries.

Against the background of the increase in the variety of publications of this profile, the number of such publications has also increased significantly, which is conditioned by the demand for such literature, in particular, for periodical popular publications (magazines «Focus», «Correspondent», «Forbes», etc., as well as political analyst «Uriadovy courier»).

Keywords: publishing, publishing products, printed publications, regions of Ukraine.

Надійшла: 26.10.2017р.

УДК 911.3

Іван КОСТАЩУК

КОНФЕСІЙНИЙ ПРОСТІР ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ: СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ

На основі статистичних даних проведено суспільно-географічний аналіз релігійного простору Тернопільської області. Даний регіон вирізняється серед інших регіонів в Україні своєю моноетнічністю та стином двох історико-географічних країв – Галичини та Волині, що безумовно позначилося на формуванні релігійного простору. Простежено територіальні особливості конфесійного простору та проведено порівняльно-географічний аналіз у різних адміністративно-територіальних районах та історико-географічних краях. Простежено загальні риси географії релігійних конфліктів, які відбуваються в останні роки у зв'язку із переходом громад від УПЦ до УПЦ КП.

Ключові слова: релігійний простір, релігійна активність населення, моноетнічний регіон, Галичина, Волинь, індекс релігійної мозаїчності, конфесійний простір, православний підпростір, католицький підпростір, протестантський підпростір, іудейський підпростір, язичницький підпростір.

Постановка проблеми наукового дослідження. Тернопільська область – це унікальний регіон для суспільно-географічних досліджень в галузі соціальної географії, так як він є яскравим прикладом моноетнічного регіону де стикаються в його північній частині два історико-географічні краї – Галичина та Волинь. Релігійний простір, як одна із складових частин соціального простору, має досить чіткі територіальні відміни, що виникли в процесі його генезису через зміну різних державних утворень та відповідно суспільно-політичних укладів. Сьогодні релігійний простір Тернопільської області представлений практично усіма складовими – конфесійним простором, атеїстами, агностами та акірхами, які мають певні територіальні відміни. Саме дослідження таких диспропорцій дозволяє зробити висновки про основні чинники формування релігійного простору та простежити взаємозв'язок між

межею різних конфесійних підпросторів та історико-географічних країв.

Слід також відмітити, що релігійний простір відіграє важливу роль у протіканні багатьох суспільних процесів, а саме демографічних, захворюваності населення, злочинності, електоральних вподобань, освіти та інших. Тому його дослідження дає змогу більш глибоко зрозуміти роль релігії у житті сучасного суспільства. У Тернопільській області в останні роки (із 2014 року) спостерігається протистояння між двома конфесіями, а саме УПЦ та УПЦ КП, за культурні споруди, що також має географічне пояснення. Тому дослідження релігійного простору із позицій суспільної географії є досить актуальним та практичним завданням і відіграє важливу роль у розв'язанні цілої низки соціальних проблем.

Огляд попередніх результатів наукових досліджень. Дослідженнями релігійної сфери